

Bonnefantenmuseum Maastricht toont recente sculpturen

De zwarte humor van Van Wetering

Door Pieter Defesche

Het is misschien geen passend woord om een doorgaans serieuze museale activiteit mee te benoemen, maar de leukste presentatie bij de start van het nieuwe seizoen in het Bonnefantenmuseum vind je op de tweede verdieping. In een vleugel die vijf aaneengeschakelde zalen heeft, die verrassende doorkijkjes bieden op recente sculpturen van Han van Wetering.

Zij zijn verbazend fleurig. Het eerste toont een opstelling van een vogelhuisje dat bekdommen wordt door een gevild konijn als mede drie grote artefacten van verschillende kleur, die het midden houden tussen alpenhoorns en de pijp van Magritte. Misschien is de laatste associatie wel de meest reële: ergens anders is de pijpdoors opgenomen in een assemblage.

Bij een tegendraadse natuur als die van Van Wetering hoeft de fleurigheid goenszins rechtvaardig te zijn aan zijn inwendige vrolijkheid.

Anderzijds staan zijn artefacten - met veel raffinement opgesteld door Paula van den Bosch, conservatrice - er niet om de bezoeker in een toestand te brengen van verbijstering of verontrusting.

Daarvoor is de humor - zwarte humor voor mijn part - die het werk van Van Wetering altijd wel in enige vorm gekenmerkt heeft, te manifest. Op grond daarvan is hij met zijn complexe natuur wel gehouden voor een Maastrichtse carnavalvierder, maar een van het betere soort. Het soort met diepe gronden.

De - zwarte - humor kan daarvoor wel in de buurt komen van het demonische, zoals zijn vijf grauwe en schimmige carnavalvierders op het Vrijhof kunnen getuigen, vooral in de avondschemer of de ochtendmist. Van eerder dan de carnavalvierders dateren de openbare werken van Van Wetering die de deuren van het Natuurhistorisch museum sieren en die van het provinciehuis - en voorts de zwarte wat

macabere Sint-Servaas die voor het politiebureau op zijn betonnen voetstuk zit of zat.

Daarmee - en met een reeks zelfstandige sculpturen, waarvan er een vroeg in de collectie van het museum belandde - profileerde Van Wetering zich als een man die van nature geneigd was barre contrasten te scheppen tussen het lichtvoetige en het spookachtige. Hij maakte daarvoor gebruik van half of helemaal vergane restanten van natuurlijk leven: schedels, struikgewas, rotte appels en dooie vissen.

Misschien moet je zeggen: hij heeft altijd een hang gehad naar het bizarre. Ook de paradoxen die schillen in hemzelf en in zijn manier van doen maken zijn creaties bizar. Zijn humor is zwart, maar vandaag-de-dag is zijn kleur modieus, vrolijk en lichtvoetig.

Zijn materiaal is wegwerp-materiaal; breekbaar, zwak en pover, maar waag het niet op een roodgelakte plank te kloppen. Je zou je bezeren, want zij is van roodgelakt brons, perfect afgegoten in een onnavolgbare techniek. En loodzwaar ondanks de schijn van het tegendeel. Een sculptuur van carton is om dezelfde reden niet te tillen.

Van Wetering is een assembleur, maar hij is boven alles een bronsgieter. In het recente werk mag de zwarte zijn gebleven, maar een schijn van lichtvoetheit heeft het demonische verdronken. Het monumentale mag zijn gebleven, maar het heeft de schijn gekregen van kortstondigheid. Dat is misschien de essentie van de omslag die zich in de vijf leukste zalen heeft voltrokken.

Diana's tunnel, 1998, van Han van Wetering.

De titels zijn ook niet dramatisch - tenzij je 'De tunnel van Diana' als zodanig wil zien, de door dubbele, misschien wel driedubbele sentimenten gedragen verwijzing met een kartonnen tunnel en een kroon aan een draad naar een gebeurtenis die de wereld schokte. Geen vogelschedeltjes - meer in de assemblages maar domme onschuldige dingen: speelgoedpistolen, autootjes en indiaantjes van papiermaché. Om 'Two Steps behind me' of 'North Side' mee te verbeelden.

Gloeilampen en brillen om de geleerdheid te relativieren van 'Professor TL' of van 'Professor Neon'. Met brillen en verrekijkers wordt de institutionalisering van de natuurliefde getroniseerd in 'Natuurbeschermers' - met een bliken autootje, een fles en een hertengewei de gevaarlijkheid van 'Overstekend wild'.

Het meest breedvoerig met ironie beladen is de Michelin-ster, bij herbaling getoond, soms met kerstballen versierd. Zij staat voor wijdverbreide ijdelheid:

'Wij decoreren elkaar plechtig bij de minste prestatie of gedachte. Ook de kunstwereld heeft er een handje van'. De zin is genomen uit de tekst die Van Grevenstein schreef voor een monografie bij de tentoonstelling. Een sierlijke en vindingrijke tekst, die begint met een citaat uit de Amerikaanse bluescultuur.

Je zou Van Wetering voor een pur sang conceptualist houden met zijn neiging om raadsels op te geven, als hij niet zo van de conceptualistische leer afweek

door maximale kunde en maximale zorg te besteden aan de vermaterialisering van zijn concepten. 'De paradoxen tieren weliger dan voorheen,' vat Van Grevenstein zijn visie samen. 'De knutselaar blijkt groot vakmanschap te zijn en de onzin is van onsterfelijk gehalte. Dit is werk waarop dus serieus moet worden ingegaan.' Doen we.

Maastricht, Bonnefantenmuseum. Han van Wetering, recent werk. Tot januari 1999.